

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор науково-методичної
та навчально-виховної роботи
О.Б. Жильцов
« 02 » грудня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Регіони світу: політичний та соціально-економічний виміри

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02156554
Навчальна візиту
Комп'ютерна книга № 0465/17
0465/17
2017

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___» _____ 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Регіони світу: політичний та соціально-економічний виміри

Спеціальність 032 «Історія та археологія»

Історико-філософський факультет

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма Регіони світу: політичний та соціально-економічний виміри
для студентів за спеціальністю 032 «Історія та археологія»

Розробники: доктор історичних наук, професор Надтока Геннадій Михайлович,
доктор історичних наук, професор Саган Галина Василівна, кандидат історичних
наук, доцент Гринь Дмитро Костянтинович

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри всесвітньої історії

Протокол від 13 січня 2017 року № 8

Завідувач кафедри всесвітньої історії _____ І.В.Срібняк
(підпис)

© _____, 2016 р.

© _____, 2017 р.

Зміст

1.Опис навчальної дисципліни	5
2.Мета та завдання навчальної дисципліни.....	6
3.Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни	8
5. Теми лабораторних занять	7
6. Теми практичних занять	7
7. Теми семінарських занять	9
8. Самостійна робота	10
9. Індивідуальні завдання	11
10. Навчально-методична карта дисципліни.....	14
11. Методи навчання	15
12. Методичне забезпечення курсу	15
13. Система поточного і підсумкового контролю знань.....	16
14. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою	17
15. Рекомендована література	18

1. Опис навчальної дисципліни

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: <i>5кредитів</i>	Галузь знань: 0203 Гуманітарні науки	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): вибір закладу
Кількість змістовних модулів: <i>5модулі.</i>	Спеціальність:032 «Історія та археологія»	Рік підготовки: 5. Семестр: 10
Загальний обсяг дисципліни: <i>150години.</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Магістр».	Аудиторні заняття: <i>40 год.</i> З них: Лекції: <i>20 год.</i> Семінарські заняття: <i>20год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>4 години.</i>		Самостійна робота: <i>70 год.</i> Модульний контроль: <i>10 год.</i> Сем. контр. 30 год. Вид контролю: <i>іспит</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: поглиблене вивчення всесвітньої історії в процесі дослідження еволюції регіонів як багатовимірних просторів, що охоплюють територію континенту, кількох країн чи частину країни.

Реалізації зазначеної мети сприятимуть такі **завдання:**

- осмислення регіону як географічного, історичного, соціально-економічного та соціокультурного феномена;
- характеристика типології регіонів світу;
- огляд історії формування регіонів світу;
- аналіз співвідношення понять регіоналізація і глобалізація;
- характеристика регіонів як суб'єктів міжнародних відносин;
- з'ясування сутності та основних тенденцій трансформації регіонів на рубежах цивілізацій;

Навчальні результати/ досягнення:

- володіти й оперувати понятійно-категоріальним апаратом;
- знати типологію регіонів світу;
- знати характерні риси й особливості розвитку ключових регіонів світу;
- розрізняти моделі регіоналізму;
- вміти охарактеризувати особливості міжрегіональної взаємодії;
- розуміти закономірності трансформації регіонів на рубежах цивілізацій;
- здійснювати наукову експертизу фактів чи процесів, пов'язаних з розвитком регіонів світу;
- критично аналізувати інформацію чи наукову літературу;
- вміти підібрати джерела для комплексної характеристики обраного регіону світу.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Становлення інтеграційної моделі Європейського співтовариства

Тема 1. Історичні передумови європейської інтеграції

Формування етнокультурного простору Європи (міграційний та експансіоністський чинники). Християнство як історичний фактор єднання європейських народів. Макродержавні утворення в історії Європи. Євроцентризм як історична традиція і мотив євроінтеграції. Основні етапи визрівання ідеології єдиної Європи.

Тема 2. Створення та розвиток Європейського економічного Співтовариства (ЄЕС)

Причини й передумови економічної інтеграції західноєвропейських країн. Становлення економічної моделі європейської інтеграції. Розширення ЄЕС й еволюція концепції європейської інтеграції. Іституційний розвиток ЄЕС.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Зовнішня й інтеграційна політика ЄС

Тема 3. Євросоюз в системі міжнародних відносин

Розвиток безпекової концепції Євросоюзу. Американський вектор зовнішньої політики ЄС. Європейський та євразійський напрямки міжнародної політики Євросоюзу. Позиції ЄС на азіяському міжнародному просторі. Становлення євроінтеграційного курсу України. Угода про партнерство і співробітництво з ЄС (14 червня 1994 р.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Особливості модернізації політичної системи та державотворення в арабських країнах Африки

Тема 4. Арабські країни в умовах глобалізації та інтеграції.

Мета і завдання предмету «Політичний розвиток та державотворчі процеси в регіонах Арабського світу». Інтеграційні процеси в Арабському світі та його вплив на політичний розвиток країн. Виклики глобалізації та їх прояв у державотворенні арабських країн.

Тема 5. Державотворення в країнах Магрибу: Алжирі, Марокко, Мавританії, Тунісі, Лівії

Еволюція державотворчих процесів в Алжирі. Політична ситуація в Мавританії. Розбудова марокканської держави. Політична ситуація в Тунісі. Політичний устрій в Лівії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Політичний розвиток та державотворення в арабських країнах Азії

Тема 6. Політичні режими країн Східного Середземномор'я (Сирія, Ліван, Йорданія та Ірак)

Баасистська Сирія в регіональному просторі Арабського світу. Особливості політичної системи Лівану. Політична система Йорданії. Утвердження демократії. Особливості політичної системи Іраку в період баасистського правління і політичний процес після повалення влади С. Хусейна.

Тема 7. Особливості державотворчих намірів арабів Палестини

Політична історія Палестини у ХХІ ст. Близькосхідний конфлікт та відносини з Ізраїлем. Роль зовнішнього фактору у державотворчих намірах палестинців.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Політична та соціально-економічна історія Близькосхідного регіону

Тема 8. Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані у міжвоєнному часі

Повалення каджарської династії. Прихід до влади Реза-шаха Пехлеві. Реформи державного устрою та судочинства. Економічні перетворення. Зовнішня політика Ірану. Боротьба за владу в Афганістані. Модернізація країни.

Тема 9. Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. ХХ ст.)

Боротьба проти мандатної системи на Близькому Сході. Створення арабських держав (Ірак, Саудівська Аравія, Йорданія та ін.). Французька та англійська колоніальні адміністрації та їх спроби вирішення нагальних соціально-політичних проблем на Близькому Сході. Єврейська імміграція до Палестини.

Тема 10. Трансформація Туреччини у першій половині ХХ ст.: від імперії до республіки

Шляхи вирішення національного питання в Османській імперії під час Першої світової війни. Піднесення національно-визвольного руху в Туреччині. Воєнні дії проти Греції. Доктрина кемалістської революції. Внутрішня та зовнішня політика Кемала Ататюрка. Боротьба курдів за створення власної держави.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		сам.	м.к.	інд.	с.р.	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Становлення інтеграційної моделі Європейського співтовариства						
Тема 1. Історичні передумови європейської інтеграції		2	2			10
Тема 2. Створення та розвиток Європейського економічного Співтовариства (ЄЕС)		2	2	2		10
Разом за змістовим модулем 1		4	4	2		20
Модуль 2.						
Змістовий модуль 2. Зовнішня й інтеграційна політика ЄС						
Тема 3. Євросоюз в системі міжнародних відносин		2	2	2		5
Разом за змістовим модулем 2		2	2	2		5
Модуль 3						
Змістовий модуль 3. Особливості модернізації політичної системи та державотворення в арабських країнах Африки						
Тема 4. Арабські країни в умовах глобалізації та інтеграції.		2	2			5
Тема 5. Державотворення в країнах Магрибу: Алжирі, Марокко, Мавританії, Тунісі, Лівії		2	2	2		10
Разом за змістовим модулем 3		4	4	2		15
Модуль 4						
Змістовий модуль 4. Політичний розвиток та державотворення в арабських країн Азії						
Тема 6. Політичні режими країн Східного Середземномор'я (Сирія, Ліван, Йорданія та Ірак)		2	2			5
Тема 7. Особливості державотворчих намірів арабів Палестини		2	2	2		10
Разом за змістовим модулем 4		4	4	2		15
Модуль 5						
Змістовий модуль 5. Політична та соціально-економічна історія Близькосхідного регіону						
Тема 8. Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані у міжвоєнному часі		2	2			5
Тема 9. Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.)		2	2			5
Тема 10. Трансформація Туреччини у першій половині XX ст.: від імперії до республіки.		2	2	2		5
Разом за змістовим модулем 5		6	6	2		15
Разом за семестр	150	20	20	10		70
Семестровий контроль	30					
Усього годин	150	20	20	10		70

5. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	Становлення європейської моделі інтеграції	2
2	Еволюція етнополітичної та конфесійної карти Євросоюзу	2
	Разом за змістовим модулем 1	4
Змістовий модуль 2.		
3	Євроінтеграційний курс України	2
	Разом за змістовим модулем 2	2
Змістовий модуль 3.		
4	Авторитаризм і демократичні тенденції в розвитку країн Арабського світу	2
5	Політичний розвиток Єгипту та Судану	2
	Разом за змістовим модулем 3	4
Змістовий модуль 4.		
6	Політичний розвиток Сирії та Лівану	2
7	Політичний розвиток Йорданії та Іраку	2
	Разом за змістовим модулем 4	4
Змістовий модуль 5.		
8	Суспільно-політичні перетворення в Ірані, Афганістані та Іраку.	2
9	Внутрішня й зовнішня політика Ірану у повоєнний час	2
10	Етно-релігійні конфлікти у країнах Близького Сходу	2
	Разом за змістовим модулем 5	6
	Разом	20

8. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	Бали
Модуль 1. Становлення інтеграційної моделі Європейського співтовариства		
Тема 1. Історичні передумови європейської інтеграції	10	5
Тема 2. Створення та розвиток Європейського економічного Співтовариства (ЄЕС)	10	5
Разом за змістовим модулем 1	20	10
Модуль 2. Зовнішня й інтеграційна політика ЄС		
Тема 3. Євросоюз в системі міжнародних відносин	5	5
Разом за змістовим модулем 2	5	5
Модуль 3. Особливості модернізації політичної системи та державотворення в арабських країнах Африки		
Тема 4. Арабські країни в умовах глобалізації та інтеграції.	5	5
Тема 5. Державотворення в країнах Магрибу: Алжирі, Марокко, Мавританії, Тунісі, Лівії	10	5
Разом за змістовим модулем 3	15	10
Змістовий модуль 4. Політичний розвиток та державотворення в арабських країн Азії		
Тема 6. Політичні режими країн Східного Середземномор'я (Сирія, Ліван, Йорданія та Ірак)	5	5
Тема 7. Особливості державотворчих намірів арабів Палестини	10	5
Разом за змістовим модулем 4	15	10
Змістовий модуль 5. Політична та соціально-економічна історія Близькосхідного регіону		
Тема 8. Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані у міжвоєнному часі	5	5
Тема 9. Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.)	5	5
Тема 10. Трансформація Туреччини у першій половині XX ст.: від імперії до республіки.	5	5
Разом за змістовим модулем 5	15	15
Разом за семестр	70	50

9. Індивідуальні завдання

Мета ІНДЗ: Поглиблення знань з найбільш важливих питань та проблем, що потребують глибокого осмислення та аналізу. Завдання готується у вигляді захисту ідей та обраних тем.

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

- публічний захист ідеї (5 бали);
- участь у круглому столі (5 бали);
- робота над проектом (5 бали).

Орієнтовна структура ІНДЗ:

Структура роботи:

1. Титульний аркуш.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основний зміст роботи, який складається з розділів.
5. Висновки.
6. Список використаної літератури.
7. Додатки (якщо є).

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Критерії	Максимальна кількість балів
1.	Розкриття основного змісту проблеми	10
2.	Визначення умов, в яких розвивалися події та їх аналіз	10
3.	Визначення значення та ролі події в історичному процесі	10
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів	Оцінка за традиційною системою
Високий	30	Відмінно
Достатній	25	Добре
Середній	20	Задовільно
Низький	15	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія стародавнього світу».

Тематика індивідуальних науково-дослідних завдань (індз)

1. Європейська цивілізація та європейська ідентичність.
2. Історико-культурні основи європейської цивілізації.
3. Історія ідеї Європейської інтеграції.
4. Інституційні основи Європейської інтеграції.
5. Європейський Союз: етапи розвитку.
6. Європейське співтовариство вугілля і сталі.
7. Європейське економічне співтовариство: етапи і тенденції розвитку.
8. Етнополітична карта Євросоюзу: особливості трансформації.
9. Конфесійні зміни на просторі Євросоюзу.
10. Проблема європейської ідентичності в контексті міграційних процесів.
11. Трудова міграція в країнах Євросоюзу.
12. Сутність регіоналізації в ЄС.
13. Європейська модель громадянського суспільства.
14. Субкультури Європи: музичний напрям.
15. Субкультури Європи: спортивний напрям.

16. Контркультури сучасної Європи.
17. Феномен масової культури країн Євросоюзу.
18. Ідеологія та політика Східного партнерства ЄС.
19. Україна між Росією та ЄС: пріоритети стратегічного розвитку.
20. Основні етапи європейської інтеграції України.
21. Україна в контексті європейської політики безпеки.
22. Політичний портрет Н. Назарбаєва.
23. Політичний портрет І. Карімова.
24. Режим особистої влади С. Ніязова.
25. «Рухнама» - книга всіх туркмен.
26. «Революція троянд у Грузії».
27. «Помаранчева революція» в Україні.
28. «Тюльпанова революція» в Киргизстані.
29. Проект «Південний потік».
30. Проект «Північний потік».
31. Міграція в країнах СНД.
32. Політичний портрет О. Лукашенка.
33. Політичний портрет Б. Єльцина.
34. Політичний портрет Л. Кучми.
35. Політичний портрет М. Саакашвілі.
36. Вихід з Грузії Співдружності.
37. 20-річчя СНД: підсумки і перспективи розвитку.
38. Нові російські військові бази на території країн Співдружності.
39. «Уранові хвостосховища» Центральної Азії.
40. Розпад СРСР і утворення СНД.
41. Статут СНД.
42. Структура Органів СНД.
43. Склад учасників СНД, позиція Туркменістану, України, Грузії.
44. Питання про підвищення ефективності СНД. «Група мудреців».
45. Основні тенденції розвитку економіки країн Співдружності в 1991-1998 рр.
46. Основні тенденції розвитку економіки країн Співдружності 1998-2008 рр.
47. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси. Регіональні економічні об'єднання в СНД: Центрально-Азійська співпраця (ЦАС), Євразійське економічне співтовариство, Союз Росії і Білорусії.
48. Співпраця і суперництво країн СНД в енергетичній сфері.
49. Проблема модернізації та інновації економіки в країнах СНД.
50. «Казахстан-2030».
51. Проблема розділу військового потенціалу СРСР.
52. Ядерне роззброєння України, Білорусії, Казахстану.
53. Проблема визначення статусу Чорноморського флоту.
54. Виведення російських військ з країн СНД і Балтії.
55. Створення нових російських військових баз на пострадянському просторі.
56. Збройні конфлікти на території СНД і співробітництво в їх подоланні.
57. Співпраця країн СНД у сфері військової безпеки. Від договору про колективну безпеку 1992 р до ОДКБ.
58. Політичні зміни в країнах СНД.
59. «Кольорові революції» на пострадянському просторі.
60. Політична система в країнах Центральної Азії.
61. Співпраця країн СНД у сфері екології.
62. Проблема «уранових хвостосховищ» в Центральній Азії.
63. Співпраця країн СНД у сфері культури, науки та інформації. Концепція формування єдиного освітнього простору.
64. Інтеграційний потенціал російського мовного простору.

65. Проголошення Незалежності Білорусі. Основи державності.
66. Політична ситуація. Президентство А. Лукашенко. Положення опозиції.
67. Стан економіки на сучасному етапі. Особливості економічних реформ. Білоруська модель «соціально-орієнтованої ринкової економіки».
68. Зовнішня політика Білорусі. Відносини з Заходом.
69. Білорусь і Росія: від спільноти до Союзної держави. Успіхи і труднощі на шляху до інтеграції.
70. Особливості політичного розвитку пострадянської України.
71. Політична криза листопада-грудня 2004 р в Україні. «Помаранчева революція».
72. Характеристика економічного розвитку України.
73. Зовнішня політика України (західний напрямок).
74. Взаємовідносини України і Росії: стан російських і статус російської мови в Україні, економічна співпраця, військово-політична сфера.
75. Проблема Чорноморського флоту РФ.
76. Проголошення Незалежності Молдови.
77. Придністровський конфлікт.
78. Внутрішньополітична ситуація в Молдові на сучасному етапі.
79. Економічне Розвиток Молдови.
80. Зовнішня політика Молдови.
81. Проголошення Незалежності Грузії.
82. Проблема збереження територіальної цілісності: Південно-Осетинський, Абхазький конфлікти, відособленість Аджарії.
83. Парламентські вибори 2003 р в Грузії. «Революція троянд».
84. Зовнішня політика: взаємовідносини з Росією, країнами НАТО і СНД.
85. Загострення Грузино-осетинського конфлікту, серпень 2008 р Визнання Абхазії і Південної Осетії Російською Федерацією.
86. Політичний розвиток Вірменії після оголошення незалежності.
87. Економічний розвиток Вірменії на сучасному етапі.
88. НагірноКарабахський конфлікт і його вплив на розвиток Вірменії.
89. Зовнішня політика Вірменії.
90. Політичний розвиток Азербайджану після оголошення незалежності.
91. НагірноКарабахський конфлікт і його вплив на розвиток Азербайджану.
92. Зовнішня політика Азербайджану.
93. Політичний розвиток Казахстану після проголошення незалежності.
94. Політичний режим Н. Назарбаєва. Положення опозиції.
95. Економічний розвиток Казахстану на сучасному етапі.
96. Зовнішня політика Казахстану.
97. Режим особистої влади Сапармурата Ніязова.
98. Економічний розвиток Туркменістану на сучасному етапі.
99. Зовнішня політика Туркменістану.
100. Політична ситуація в Киргизії після проголошення незалежності.
101. «Тюльпанова революція» в Киргизії.
102. Політичний розвиток Узбекистану після проголошення незалежності. Політичний режим ІсламаКарімова.
103. Економічне Розвиток Узбекистану.
104. Еволюція зовнішньої політики Узбекистану.
105. Політична ситуація після проголошення незалежності Таджикистану.
106. Громадянська війна в Таджикистані.
107. Економічне Розвиток Таджикистану.
108. Зовнішня політика Таджикистану.
109. Війна на Донбасі: причини та наміри Росії.
110. Окупація Криму: можливі шляхи вирішення повернення півострова

10. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 150 год.

З них: лекції (20 год.), семінарські заняття (20 год.),

самостійна робота (70 год.),

модульний контроль (12 год.), семестровий контроль – іспит

Модуль I	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV		Змістовий модуль V		
Лекції (теми, бали)	Історичні передумови європейської інтеграції I	Створення та розвиток Європейського економічного співтовариства (ЄЕС) I	Євросоюз в системі міжнародних відносин I	Арабські країни в умовах глобалізації та інтеграції I	Державотворення в країнах Магрибу: Алжирі, Марокко, Мавританії, Тунісі, Лівії I	Політичні режими країн Східного Середземномор'я (Сирія, Ліван, Йорданія та Ірак) I	Особливості державотворчих намірів арабів Палестини I	Суспільно-політичні трансформації в Ірані та Афганістані у міжвоєнному часі I	Державо- і націєтворення на арабському Сході (20-30-ті рр. XX ст.) I	Трансформація Туреччини у першій половині XX ст.: від імперії до республіки
Семінарські заняття (теми, бали)	Становлення європейської моделі інтеграції 10	Еволюція етнополітичної та конфесійної карти Євросоюзу 10	Євроінтеграційний курс України 10	Авторитаризм і демократичні тенденції в розвитку країн Арабського світу 10	Політичний розвиток Єгипту та Судану 10	Політичний розвиток Сирії та Лівану 10	Політичний розвиток Йорданії та Іраку 10	Суспільно-політичні перетворення в Ірані, Афганістані та Іраку 10	Внутрішня й зовнішня політика Ірану у повоєнний час 10	Етно-релігійні конфлікти у країнах Близького Сходу 10
СР (бали)	10		5	10		10		15		
Поточний	Відповідь на семінарському занятті – 10									
Модульний	Модульна контрольна робота – 25		Модульна контрольна робота – 25	Модульна контрольна робота – 25		Модульна контрольна робота – 25		Модульна контрольна робота – 25		
Підсумковий	іспит									

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

12. Методичне забезпечення курсу

1. Ілюстративні матеріали;
2. Набір схем та таблиць, що відображають основні параметри регіонів світу.
3. Набір карт:
  - карта світу;
  - карта сучасної Європи;
  - карта Євразії.

13. Система поточного і підсумкового контролю знань

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Тема 1	Тема 2	Разом за I модуль	Тема 3	Разом за II модуль	Тема 4	Тема 5	Разом за III модуль	Тема 6	Тема 7	Разом за IV модуль	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Разом за V модуль	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	3	10
2.	Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	3	10
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	5	10	5	5	5	5	10	5	5	10	5	5	5	15	50
4.	Робота на семінарському занятті	10	10	10	20	10	10	10	10	20	10	10	20	10	10	10	30	100
7.	Написання модульної контрольної роботи	25		25	25	25	25		25	25		25	25			25	25	125
8.	Екзамен	40																40
9.	Підсумок (максимальний)		17	42	59	42	42	17	42	59	17	42	59	17	17	42	76	295
		Коефіцієнт - 295/60 = 4.9																

14. Шкала оцінювання: рейтингова оцінка та оцінка за стобальною шкалою

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Питання на іспит

1. Предмет і завдання курсу «Історія Євросоюзу».
2. Поняття Арабський світ як політична категорія.
3. Визначте особливості британської військово-політичної присутності в Іраку.
4. Географічний та історичний феномен Європи.
5. Інтеграційні процеси в Арабському світі та його вплив на політичний розвиток країн.
6. Окресліть наслідки Першої світової війни для Османської імперії.
7. Історичні передумови й причини європейської інтеграції.
8. Виклики глобалізації та їх прояв у державотворенні арабських країн.
9. Назвіть основні етапи Кемалістської революції 1918-1923 рр. в Туреччині.
10. Християнство як історичний фактор єднання європейських народів.
11. Регіонування країн Арабського світу.
12. Охарактеризуйте реформи Кемаля Ататюрка (державний устрій, економіка, культурно-побутова сфера).
13. Макродержавні утворення в історії Європи.
14. Створення Ліги арабських держав.
15. Проаналізуйте міждержавні стосунки Туреччини з СРСР та західними країнами.
16. Основні етапи визрівання ідеології єдиної Європи.
17. Внутрішні і зовнішні обставини становлення демократичних змін в регіоні Арабського світу.
18. Сформулюйте суспільно-політичну доктрину кемалізму.
19. Причини й передумови економічної інтеграції західноєвропейських країн.
20. Лівійська Джамахірія як особливий вид політичної системи.
21. Розкрийте військову та державно-політичну діяльність Мустафи Кемаля.
22. Становлення економічної моделі європейської інтеграції.
23. Політична система і політичний процес в Єгипті від Г. Насера до Х.Мубарака.
24. Назвіть причини невирішеності національного питання в міжвоєнній Туреччині.
25. Римські договори 1957 р. й заснування Європейського економічного союзу.
26. Сучасні суспільно-політичні процеси в Судані.
27. Вкажіть причини арабо-єврейське протистояння в Палестині.
28. Зміни етнополітичної карти Європейського Співтовариства в процесі його територіального розширення.
29. Сучасні суспільно-політичні процеси в Алжирі
30. Особливості розвитку Ісламської республіки Іран у 80-90-ті рр. Стосунки з США.
31. Демографічна ситуація в ЄС і проблема міграцій.
32. Сучасні суспільно-політичні процеси в Йорданії.
33. Аятола Хомейні: життя та діяльність.
34. Європейські витоки масової культури. О.Шпенглер «Занепад Європи».
35. Сучасні суспільно-політичні процеси в Ірані
36. Внутрішня й зовнішня політика Туреччини у 50-70-ті рр. XX ст.
37. Проблеми формування єдиної зовнішньополітичної концепції Євросоюзу.
38. Сучасні суспільно-політичні процеси в Лівії.
39. Утворення держави Ізраїль. Палестинська проблема
40. Політична роль Європи в багатополярному світі.
41. Сучасні суспільно-політичні процеси в Об'єднаних Арабських Еміратів.
42. Арабо-ізраїльські війни. Позиції великих держав у близькосхідному питанні.
43. Становлення євроінтеграційного курсу України. Угода про партнерство і співробітництво з ЄС (14 червня 1994 р.)
44. Сучасні суспільно-політичні процеси в Саудівській Аравії.
45. Утворення Палестинської автономії. Внутрішня й зовнішня політика Я.Арафата та М.Аббаса.
46. Основні етапи співробітництва України з ЄС.

47. Держава і політична модернізація в Арабському світі на початку ХХІ ст.
48. Економічний і політичний розвиток Туреччини після Другої світової війни.
49. Європа в соціокультурному вимірі. Європейська ідентичність
50. Нові тенденції політичного розвитку країн Арабського світу після Арабської весни.
51. Поширення на Туреччину «доктрини Трумена» і «плану Маршалла».
52. Розширення ЄЕС й еволюція концепції європейської інтеграції.
53. Роль ісламу у суспільно-політичному житті країн Арабського світу.
54. Внутрішньополітична боротьба в Туреччині у 80-90-ті рр. та особливості її соціально-економічного розвитку.
55. Проблеми збереження європейської ідентичності в контексті міграційних процесів.
56. Виклики глобалізації та їх прояв у державотворенні арабських країн.
57. Курдська проблема та шляхи її врегулювання. Національне питання.
58. Інституційний розвиток ЄЕС.
59. Поняття Арабський світ як політична категорія.
60. Утворення Палестинської автономії. Внутрішня й зовнішня політика Я.Арафата та М.Аббаса.

15. Рекомендована література

1. Андрійчук В., Волес В. Творення політики в Європейському Союзі. – К., 2004.
2. Андрущенко С.В. Україна в сучасному геополітичному середовищі. – К., 2005.
3. Борхардт Клаус-Дитер. Европейская интеграция. – М., 1996.
4. Вакулич В. Політико-історичний вимір європейської традиції. – Кіровоград, 2000.
5. Волес В., Волес Г. Творення політики в Європейському Союзі. – К., 2004.
6. Гавриков Д. Европейский Союз как территория противоречий // Международные отношения. – 2004. - № 2. – С.88-95.
7. Дельмас К. Европейская цивилизация // Историко-культурные основы европейской цивилизации. – М., 1992. – С. 81-99.
8. Европа: вчера, сегодня, завтра / Институт Европы РАН. – М., 2002.
9. Европейская интеграция, большая гуманистическая Европа и культура / Под. Ред. Глухарева Л.И. – М., 1998.
10. Европейский Союз на пороге XXI века. – М., 2001.
11. Европейское право / Под ред. Энтин Л.М. – М., 2000.
12. Європейський Союз: заснування й етапи становлення. – К., 2001.
13. История европейской интеграции / ред. Намазова А.С. и др. – М., 1995.
14. История Европы. Т. 1. Древняя Европа. – М., 1988. – С.5-44.
15. Ковальова О.О. Стратегії Євроінтеграції: як реалізувати європейський вибір України. – К., 2003.
16. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз заснування і етапи становлення. – К., 2001.
17. Кравченко А.И. Культурология. – М., 2001.
18. Левикова С.И. Молодежная субкультура Уч. Пособие. – М., 2004.
19. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людського суспільства. – К., 2002.
20. Морен Э. Размышляя о Европе // Историко-культурные основы европейской цивилизации. – М., 1992. – С. 63-81.
21. Надтока Г.М. Україна між Росією та ЄС: пошук пріоритетів стратегічного розвитку // Україна та Росія : як зміцнити фундамент стратегічного партнерства. – К., 2008. – С. 253-259.
22. Нерсесянц В.С. Философия права: история и современность // Гегель Ф. Философия права. – М., 1990. – С. 3-42.
23. Павленко Ю.В. История мировой цивилизации. – К., 2004.
24. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К., 2002.
25. Посилення співпраці між Україною та ЄС щодо утвердження верховенства права в Україні. – Брюссель, 2006. Шнирков О.І., Копійка В.В. Україна-Євросоюз: Економіка, політика, право. – К., 2006.
26. Проді Р. Задум об'єднаної Європи / Пер. з італ. – К., 2002.
27. Регіональна політика ЄС після його розширення. – Ужгород, 2004.
28. Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини України з центрально-європейськими країнами. – К., 2004.
29. Сафонов И.А. Внешнеполитические связи России со странами Европы в контексте расширения ЕС. – М., 2003.
30. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992.
31. Тоді Ф. Нарис історії Європейського Союзу. – К., 2001.
32. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього. – К., 2009.
33. Україна і ЄС: На шляху до нового формату відносин. – К., 2008.
34. Україна-ЄС: від плану дій до посиленої угоди. – К., 2008.

35. Фадеева Т. Европейская цивилизация и европейская идентичность: современные зарубежные интерпретации // Европейский альманах. История. Традиции. Культура. – М., 1990.
36. Фуше М. Европейская республика. Исторические и географические контуры. – М., 1999.
37. Хартия Европейского Союза об основных правах: комментарий. – М., 2002.
38. Хартме Т.К. Основы права Европейского сообщества. – М., 1998.
39. Хохлов И.И. Наднациональность в политике Европейского Союза. – М., 2007.
40. Черняк М.А. Феномен массовой культуры XX века. – Спб., 2005.
41. Чубарьян А.О. Европейская идея в истории. – М., 1987.
42. Шемятенков В.Г. Европейская интеграция. – М., 2003.
43. Шнирков О.И., Копійка В.В. Україна-Європейський Союз: економіка, політика, право. – К., 2006.
44. Шпенглер О. Закат Европы // Самосознание европейской культуры XX века. – М., 1991. – С. 8-69.
45. Конституции стран СНГ и Балтии. – М.: Юрист, 1999.
46. Косов Ю. В. Содружество Независимых Государств: интеграция, парламентская дипломатия и конфликты : учебник по направлению 040300 "Конфликтология"/Ю. В. Косов, А. В. Торопыгин. - 2012, 296 с.
47. Кульчицкий С.В. Утверждения независимой Украины: перше десятиліття // УІЖ.– 2001.– № 4.– С. 41-57.
48. Лефор К. Политические очерки (XIX—XX века): Пер. с франц. — М., 2000.
49. Новая история стран Европы и Америки. Первый период. Под ред. Е.Е. Юровской и И.М. Кривогуза. М., 1997.
50. Новейшая история зарубежных стран /XX в./ В 2-х частях. — М., 1998.
51. Політична історія XX століття: Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. й доп. / За ред. Салабая В. Ф. — К.: КНЕУ, 2001.
52. Потульницький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії. – К., 2002.
53. Чумак В.М. Пріоритети та можливості взаємовідносин України зі США // Стратегії розвитку України: теорія і практика. – К.: КІСД, 2002. – С. 297 – 298.
54. Щёкин Г.В. Диалог цивилизаций: новые перспективы организации мира. – К., 2002.